

Prezes Rady Ministrów

Donald Tusk

Warszawa, dnia /elektroniczny znacznik czasu/

RM-0610-53-25
UD84

Pan Szymon HOŁOWNIA
Marszałek Sejmu

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi
projekt ustawy o likwidacji Akademii Kopernikańskiej i Szkoły Głównej Mikołaja
Kopernika.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został
upoważniony Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Z poważaniem
Donald Tusk
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:
wnioskodawca

U S T A W A

z dnia

o likwidacji Akademii Kopernikańskiej i Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika¹⁾

Art. 1. 1. Otwiera się likwidację Akademii Kopernikańskiej, zwanej dalej „Akademią”, i Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika, zwanej dalej „Szkołą”, o których mowa w ustawie z dnia 28 kwietnia 2022 r. o Akademii Kopernikańskiej (Dz. U. z 2024 r. poz. 463).

2. W okresie likwidacji Akademia i Szkoła używają nazw z dodaniem oznaczenia „w likwidacji”.

Art. 2. 1. Likwidacja Akademii i Szkoły ma na celu zakończenie ich działalności.

2. Likwidacja Akademii i Szkoły polega na zadysponowaniu składnikami materialnymi i niematerialnymi ich majątku po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu wierzycieli.

Art. 3. 1. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, zwany dalej „ministrem”, z dniem wejścia w życie ustawy powołuje likwidatora Akademii i Szkoły.

2. Minister może odwołać likwidatora w każdym czasie.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, minister niezwłocznie powołuje nowego likwidatora.

Art. 4. 1. Likwidatorowi przysługuje wynagrodzenie miesięczne, którego wysokość ustala minister.

2. Wysokość wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1, nie może być wyższa niż trzykrotność minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora w uczelni publicznej określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 137 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.²⁾).

¹⁾ Niniejszą ustawą:

1) zmienia się ustawy: ustawę z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów, ustawę z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym oraz ustawę z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce;

2) uchyla się ustawę z dnia 28 kwietnia 2022 r. o Akademii Kopernikańskiej.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 1871 i 1897 oraz z 2025 r. poz. 619, 620, 621 i 622.

Art. 5. Minister może żądać od likwidatora przedstawienia:

- 1) informacji dotyczących przebiegu likwidacji Akademii i Szkoły;
- 2) dokumentów związanych z likwidacją Akademii i Szkoły.

Art. 6. 1. Likwidator:

- 1) niezwłocznie ogłasza o otwarciu likwidacji Akademii i Szkoły w Monitorze Sądowym i Gospodarczym;
- 2) w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy przedstawia ministrowi do zatwierdzenia plany przychodów i kosztów związanych z likwidacją Akademii i Szkoły.

2. Do zaspokojenia należności wierzycieli Akademii i Szkoły przepis art. 287 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 18 i 96) stosuje się odpowiednio.

Art. 7. Koszty likwidacji Akademii pokrywa się z jej mienia, a w przypadku braku wystarczających środków – z budżetu państwa z części 90 – Akademia Kopernikańska, której dysponentem jest minister, na podstawie planu przychodów i kosztów związanych z likwidacją.

Art. 8. Otwarcie likwidacji Akademii powoduje, że:

- 1) wygasa członkostwo w Akademii;
- 2) wygasają kadencje organów Akademii;
- 3) likwidator przejmuje kompetencje organów Akademii, Dyrektora Centrum Badawczego Mikołaja Kopernika i Dyrektora Biura Akademii Kopernikańskiej.

Art. 9. 1. Z dniem wejścia w życie ustawy osoby, którym nadano tytuł Ambasadora Akademii Kopernikańskiej, tracą prawo do posługiwania się tym tytułem.

2. Środki finansowe przyznane na realizację zadań, o których mowa w art. 49 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o Akademii Kopernikańskiej, niewykorzystane do dnia otwarcia likwidacji Akademii podlegają zwrotowi na rachunek bankowy Akademii w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 10. Stosunki pracy z pracownikami Akademii, które nie zostały rozwiązane przez likwidatora w okresie likwidacji na zasadach określonych w ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 277), wygasają z dniem utraty osobowości prawnej przez Akademię.

Art. 11. Mienie Akademii obejmujące własność i inne prawa majątkowe po spłaceniu zobowiązań staje się mieniem Skarbu Państwa albo mieniem jednostki samorządu

terytorialnego – odpowiednio do źródła pochodzenia tego mienia. O przeznaczeniu mienia Skarbu Państwa decyduje minister.

Art. 12. 1. Z dniem wejścia w życie ustawy umowy, o których mowa w art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o Akademii Kopernikańskiej, wygasają.

2. Likwidator dokonuje rozliczenia umów, o których mowa w art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o Akademii Kopernikańskiej.

3. Oceny merytorycznej związanej z rozliczeniem umów, o którym mowa w ust. 2, dokonuje zespół ekspertów powołany przez likwidatora spośród osób posiadających wiedzę i doświadczenie niezbędne do dokonania tej oceny.

4. Ekspertom przysługuje wynagrodzenie, którego wysokość ustala likwidator, biorąc pod uwagę przedmiot i zakres oceny merytorycznej związanej z rozliczeniem umów, o którym mowa w ust. 2. Wysokość wynagrodzenia za dokonanie oceny merytorycznej związanej z rozliczeniem jednej umowy nie może być wyższa niż 4600 zł.

5. Ekspertom przysługują diety oraz zwrot kosztów podróży na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy.

6. Środki finansowe przekazane na podstawie umów, o których mowa w art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o Akademii Kopernikańskiej:

- 1) wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem do dnia otwarcia likwidacji Akademii nie podlegają zwrotowi;
- 2) niewykorzystane do dnia otwarcia likwidacji Akademii podlegają zwrotowi na rachunek bankowy Akademii, w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie ustawy;
- 3) wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem podlegają zwrotowi na rachunek bankowy Akademii wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania do ich zwrotu.

Art. 13. Wszczęte i niezakończone do dnia wejścia w życie ustawy postępowania w sprawie finansowania Stypendiów Kopernikańskich oraz Grantów Mikołaja Kopernika umarza się.

Art. 14. Likwidator przekazuje dokumentację wytworzoną przez Akademię do archiwum zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r. poz. 164).

Art. 15. Likwidator, w terminie 30 dni od dnia zakończenia czynności likwidacyjnych, zawiadamia ministra o zakończeniu likwidacji Akademii i przedstawia do zatwierdzenia sprawozdanie z jej przebiegu.

Art. 16. Akademia traci osobowość prawną z dniem ogłoszenia przez ministra o zakończeniu likwidacji w Monitorze Sądowym i Gospodarczym.

Art. 17. 1. Do likwidacji Szkoły stosuje się przepisy art. 36 ust. 8–14, 17 i 18 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 206 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, koszty postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w trybie eksternistycznym są pokrywane z budżetu państwa z części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka, której dysponentem jest minister.

Art. 18. 1. Do pracowników Szkoły niebędących nauczycielami akademickimi stosuje się odpowiednio art. 10.

2. Do dokumentacji wytworzonej przez Szkołę innej niż dokumentacja przebiegu studiów i dokumentacja kształcenia w szkole doktorskiej stosuje się odpowiednio art. 14.

Art. 19. W ustawie z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 624) w art. 2 w pkt 4 skreśla się wyrazy „Sekretarza Akademii Kopernikańskiej”.

Art. 20. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 163, 340, 368 i 620) w art. 21 w ust. 1 uchyla się pkt 39g.

Art. 21. W ustawie z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2024 r. poz. 1632, 1897 i 1940) w art. 4 w pkt 44 w lit. d przecinek zastępuje się średnikiem i uchyla się lit. e.

Art. 22. W ustawie z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 125, 834, 1823, 1897 i 1940) w art. 3 w ust. 1 uchyla się pkt 9a.

Art. 23. W ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 7 w ust. 2 w pkt 4 średnik zastępuje się kropką i uchyla się pkt 5;
- 2) w art. 233 w ust. 2 uchyla się pkt 4a;
- 3) w art. 272 w ust. 2 w pkt 10 średnik zastępuje się kropką i uchyla się pkt 11 i 12;
- 4) w art. 331 w ust. 1 uchyla się pkt 2a;
- 5) w art. 332 w ust. 2 uchyla się pkt 5a.

Art. 24. Minister ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” komunikat o dniu utraty osobowości prawnej przez Akademię i Szkołę.

Art. 25. Traci moc ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o Akademii Kopernikańskiej (Dz. U. z 2024 r. poz. 463).

Art. 26. Ustawa wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 3 i art. 4, które wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia;
- 2) art. 20, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia roku następującego po roku wejścia w życie ustawy;
- 3) art. 25, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia komunikatu, o którym mowa w art. 24.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 1871 i 1897 oraz z 2025 r. poz. 619, 620, 621 i 622.

UZASADNIENIE

Projekt ustawy zakłada likwidację Akademii Kopernikańskiej, zwanej dalej „Akademią”, i Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika, zwanej dalej „Szkołą”, utworzonych ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o Akademii Kopernikańskiej (Dz. U. z 2024 r. poz. 463), zwanej dalej „ustawą”.

Głównym problemem wymagającym rozwiązania jest nieefektywność działalności Akademii i Szkoły, wyrażająca się w wyrażnie ujemnym – z perspektywy interesu publicznego – bilansie kosztów ponoszonych ze środków publicznych i korzyści uzyskiwanych z działalności tych instytucji.

Zgodnie z ustawą zadaniem Akademii jest realizacja Narodowego Programu Kopernikańskiego, który obejmuje:

- 1) finansowanie badań naukowych, w tym przyznawanie Stypendiów Kopernikańskich i Grantów Mikołaja Kopernika;
- 2) wspieranie Szkoły;
- 3) przyznawanie Nagród Kopernikańskich;
- 4) powoływanie Ambasadorów Akademii Kopernikańskiej i przyznawanie wsparcia finansowego na zadania przez nich realizowane;
- 5) organizację Światowego Kongresu Kopernikańskiego;
- 6) przygotowywanie oraz organizowanie konferencji, sympozjów i seminariów;
- 7) współpracę międzynarodową.

Akademia jest państwową osobą prawną. Organami Akademii są Zgromadzenie Ogólne Akademii, Sekretarz Generalny Akademii i Prezydium Akademii. Sekretarz Generalny Akademii kieruje działalnością Akademii i składa w jej imieniu oświadczenia woli. W strukturze Akademii działają Centrum Badawcze Mikołaja Kopernika i Biuro Akademii. Obydwoma tymi jednostkami organizacyjnymi Akademii kierują ich Dyrektorzy. Nadzór nad Akademią sprawuje minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, zwany dalej „ministrem”.

Zgodnie z art. 7 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.) Akademia jest instytucją działającą na rzecz szkolnictwa wyższego i nauki. Członkami Akademii są osoby powołane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Zgromadzenia Ogólnego Akademii w liczbie nie

większej niż 100 oraz laureaci Nagród Kopernikańskich. W skład Akademii wchodzi: Izba Astronomii i Nauk Matematyczno-Przyrodniczych, Izba Nauk Medycznych, Izba Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, Izba Filozofii i Teologii, Izba Nauk Prawnych i Izba Laureatów Nagrody Kopernikańskiej.

Akademia została utworzona z dniem wejścia w życie ustawy, tj. z dniem 1 września 2022 r. W skład Akademii wchodzi 50 członków – 48 powołanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 63 ust. 1 ustawy oraz 2 Laureatów Nagrody Kopernikańskiej.

W odniesieniu do Akademii należy zauważyć, że zadania przypisane jej w ustawie w znacznej mierze powielają zadania podmiotów, które działały na rzecz systemu szkolnictwa wyższego i nauki już przed jej utworzeniem. Przede wszystkim dotyczy to działalności w zakresie realizacji polityki stypendialno-grantowej, tj. przyznawania Stypendiów Kopernikańskich oraz Grantów Mikołaja Kopernika (art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy). Polityki tego typu są realizowane przez inne instytucje, takie jak Narodowe Centrum Nauki, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju oraz Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, które podobnie jak Akademia podlegają nadzorowi ministra. Umożliwienie Akademii prowadzenia działań o charakterze stypendialnym i grantowym nie daje pożądaných efektów. Na tym tle należy zauważyć, że polityka Akademii w zakresie przyznawania grantów nie wyróżnia się innowacyjnością, czy skoncentrowaniem na wyjątkowo ważnej – z punktu widzenia państwa – agendzie badawczej. Dodatkowo praktyka Akademii w powyższym zakresie nie koresponduje z najlepszymi praktykami, jakie są stosowane przez inne instytucje realizujące politykę grantową, posiadające wysoką renomę i rozpoznawalność międzynarodową.

Analogiczna sytuacja występuje w przypadku kolejnego ustawowego zadania Akademii, jakim jest organizacja Światowego Kongresu Kopernikańskiego (art. 3 ust. 1 pkt 5 ustawy). Wydarzenia rocznicowe tego typu organizuje cyklicznie Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu. W efekcie, w 2023 r., w 550. rocznicę urodzin Mikołaja Kopernika zorganizowano dwa Światowe Kongresy Kopernikańskie. Pierwszy (w formie serii wydarzeń) został zorganizowany wspólnie przez cztery instytucje: Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie i Instytut Historii Nauki im. Ludwika i Aleksandra Birkenmajerów Polskiej Akademii Nauk; drugi natomiast (w formie trzydniowej konferencji) – przez Akademię. Były to działania wizerunkowo niespójne, niezrozumiałe dla odbiorców, generujące niepotrzebne koszty.

Zadanie związane z powoływaniem Ambasadorów Akademii Kopernikańskiej (art. 3 ust. 1 pkt 4 ustawy) jest z kolei realizowane przede wszystkim w ramach dyplomacji kulturalnej

prowadzonej przez ministra właściwego do spraw zagranicznych. Zgodnie z art. 49 ustawy, zadaniem Ambasadorów Akademii Kopernikańskiej jest propagowanie polskiej nauki i kultury za granicą, wiedzy o polskiej historii oraz dziedzictwie narodowym w świecie, a także promocja współpracy w dziedzinie kultury, edukacji, nauki, życia społecznego oraz gospodarczego. Zadanie to w bardzo ograniczonym stopniu dotyczy kwestii najistotniejszej z punktu widzenia ministra, tj. dyplomacji naukowej.

Dwa inne zadania Akademii, tj. organizacja konferencji, sympozjów i seminariów oraz współpraca międzynarodowa (art. 3 ust. 1 pkt 6 i 7 ustawy), cechują się wysokim stopniem ogólności. Ustawa nie uszczegóławia wspomnianych zadań, zarówno w zakresie celów, jak i metod działania. Powoduje to, że mogą one być – i są – realizowane w dowolny sposób, luźno związany z podstawowym obszarem aktywności Akademii.

Podobieństwa z istniejącymi podmiotami występują nie tylko w sferze merytorycznych zadań, ale także w zakresie rozwiązań ustrojowych, w szczególności dotyczących najwyższego gremium kolegiального Akademii – Zgromadzenia Ogólnego. Stanowi ono korporację uczonych, co jest rozwiązaniem skonstruowanym na zasadzie analogii do rozwiązań przyjętych w odniesieniu do Polskiej Akademii Nauk i Polskiej Akademii Umiejętności. Uczeni tworzący te korporacje wchodzi w skład izb tematycznych (w przypadku Polskiej Akademii Umiejętności – wydziałów), a zadaniem Zgromadzenia Ogólnego (w przypadku Polskiej Akademii Umiejętności – Walnego Zgromadzenia) jest wyznaczanie nowych kierunków działania tych instytucji. Należy również dodać, że obie wskazane instytucje są częścią systemu szkolnictwa wyższego i nauki, na rzecz którego działa Akademia.

Trzeba także zwrócić uwagę na bardzo wysokie – na tle innych jednostek (np. Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, Polska Akademia Nauk) – wynagrodzenia pracowników Akademii:

- 1) średnia wynagrodzeń kadry zarządzającej Akademii w 2023 r. (wynagrodzenie zasadnicze wraz z dodatkiem funkcyjnym) przewyższała wynagrodzenie Sekretarza Generalnego Akademii wynoszące 15 782,68 zł;
- 2) przeciętne wynagrodzenie w Akademii w 2023 r. wynosiło 17 238,21 zł (przy zatrudnieniu na poziomie 12,5 etatu).

Wysokie wynagrodzenia nie korespondują jednak ze sprawnością działania Akademii, rozumianą jako zdolność realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy. Powoduje to konieczność korygowania działań Akademii przez

ministra, także w trybie nadzoru w zakresie zgodności działania jej organów z przepisami prawa i statutem. Minister podejmował działania nadzorcze w szczególności w odniesieniu do działań dotyczących realizacji przez Akademię obowiązków planistyczno-sprawozdawczych czy prowadzenia polityki płacowej (dodatkowych świadczeń przyznawanych pracownikom Akademii).

Szkoła jest uczelnią publiczną, w związku z czym jej status – w zakresie nieuregulowanym ustawą – reguluje ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Zgodnie z ustawą celem działalności Szkoły jest kształcenie i prowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych. Szkoła może prowadzić kształcenie w ramach studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich, a także kształcenie w ramach szkół doktorskich. Nadzór nad Szkołą sprawuje minister.

Organami Szkoły są rektor i senat, natomiast – w odróżnieniu od innych uczelni publicznych – organem Szkoły nie jest rada uczelni. Zadania rady uczelni w Szkole wykonuje Prezydium Akademii. Rektor – inaczej niż w przypadku innych uczelni publicznych – nie jest wybierany przez wspólnotę Szkoły (kolegium elektorów), lecz powołuje go Prezydium Akademii na wniosek Zgromadzenia Ogólnego Akademii.

W ramach Szkoły funkcjonują: Kolegium Astronomii i Nauk Przyrodniczych w Toruniu, Kolegium Nauk Medycznych w Olsztynie, Kolegium Nauk Ekonomicznych i Zarządzania w Warszawie, Kolegium Filozofii i Teologii w Krakowie oraz Kolegium Nauk Prawnych w Lublinie – jako filie Szkoły, a także inne jednostki organizacyjne określone w jej statucie.

Szkoła została utworzona z dniem 1 marca 2023 r. Na mocy art. 66 ustawy do dnia 31 sierpnia 2027 r. Szkoła posiada status uczelni akademickiej. Zgodnie z art. 68 ustawy do dnia 31 sierpnia 2027 r. Szkole przysługują uprawnienia podmiotu posiadającego kategorię naukową B+ w dyscyplinach naukowych: astronomia, nauki medyczne, filozofia, nauki teologiczne, nauki prawne oraz ekonomia i finanse. Warto odnotować, że wskazane wyżej uprawnienia zostały przyznane Szkole poza standardowym trybem przewidzianym dla innych podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki, w tym uczelni akademickich, wiążącym przyznanie tych uprawnień z oceną jakości działalności naukowej podmiotu. Posiadanie tych uprawnień umożliwia Szkole m.in. tworzenie szkół doktorskich oraz nadawanie stopni naukowych, mimo że Szkoła nie podlegała jeszcze ocenie jakości działalności naukowej.

Do końca 2024 r. Szkoła nie prowadziła kształcenia na studiach, co oznacza, że nie realizowała podstawowego zadania uczelni określonego przez art. 11 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca

2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. W ofercie Szkoły znajdowały się wyłącznie studia podyplomowe, w tym MBA, i kształcenie doktorantów w ramach Szkoły Doktorskiej. W dniu 20 lutego 2025 r. Szkoła zakończyła rekrutację na studia pierwszego stopnia na dwóch kierunkach: zarządzanie w bankowości oraz ekonomia i prawo w praktyce. O przyjęcie na studia na tych kierunkach ubiegało się 52 kandydatów. Kształcenie na studiach ma się rozpocząć w semestrze letnim roku akademickiego 2024/2025.

Należy także zwrócić uwagę na faktyczny konflikt interesów występujący w relacjach Szkoły i Akademii. Dyrektor Biura Akademii (będący osobą zastępującą Sekretarza Generalnego Akademii) jest równocześnie zatrudniony w Szkole i zasiada w jej senacie. Analogiczna sytuacja zatrudnienia w Szkole i członkostwa w jej senacie dotyczy Dyrektora Centrum Badawczego Mikołaja Kopernika, który zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy posiada głos doradczy w Prezydium Akademii.

Mając na uwadze powyższe, należy zauważyć, że Akademia realizuje zadania, które w bardzo znaczącym stopniu powielają zadania innych podmiotów, takich jak Narodowe Centrum Nauki, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju oraz Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej. Jej działalność nie prowadzi do uzyskania efektu synergii, natomiast przyczynia się do rozproszenia sił i środków w systemie szkolnictwa wyższego i nauki.

Szkoła z kolei jest uczelnią, której status nie różni się zasadniczo od statusu innych uczelni w kraju. Jej kolegia (filie) znajdują się w dużych miastach, które są silnymi ośrodkami akademickimi. Należy także zaznaczyć, że na etapie projektowania rozwiązań dotyczących Szkoły lokalizacja kolegiów nie była konsultowana ze wspólnotami akademickimi w tych miastach.

W związku z przedstawionymi powyżej problemami projektowana ustawa zakłada likwidację obydwu podmiotów. Analiza funkcjonowania innych niż Akademia podmiotów działających w systemie szkolnictwa wyższego i nauki (Polskiej Akademii Nauk, Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, Narodowego Centrum Badań i Rozwoju oraz Narodowego Centrum Nauki) oraz uczelni innych niż Szkoła, w tym ich zakresu działania i oferty kształcenia, przemawia za brakiem uzasadnienia dalszego funkcjonowania Akademii i Szkoły. Środki budżetu państwa przeznaczane na działalność Akademii i Szkoły będą mogły zostać przeznaczone na finansowanie zadań realizowanych przez inne podmioty, co zapewni ich optymalne wykorzystanie przy niższych kosztach administracyjnych.

Zaproponowane w projektowanej ustawie rozwiązania dotyczące likwidacji Akademii są wzorowane w znacznym stopniu na przepisach art. 36 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce dotyczących likwidacji uczelni publicznych. W odniesieniu do Szkoły większość tych przepisów będzie stosowana wprost w związku z odesłaniem przewidzianym projektowaną ustawą.

Z dniem wejścia w życie projektowanej ustawy z mocy prawa zostanie otwarta likwidacja Akademii i Szkoły, która będzie miała na celu zakończenie ich działalności. Likwidacja wskazanych podmiotów będzie polegała na zadysponowaniu składnikami materialnymi i niematerialnymi ich majątku po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu wierzycieli.

Likwidatora Akademii i Szkoły powoła minister z dniem wejścia w życie projektowanej ustawy, tj. z dniem, w którym zostanie otwarta likwidacja Akademii i Szkoły. Minister będzie mógł w każdym czasie odwołać likwidatora. W takiej sytuacji będzie zobligowany do niezwłocznego powołania nowego likwidatora. Rozwiązania te mają na celu zapewnienie sprawnego przebiegu procesu likwidacji i zapobieżenie sytuacjom, w których mogłoby dojść do opóźnień w dokonywaniu czynności likwidacyjnych z przyczyn leżących po stronie likwidatora.

Likwidatorowi będzie przysługiwało wynagrodzenie miesięczne, którego wysokość ustali minister. Łączna wysokość wynagrodzenia z tytułu likwidacji Akademii i Szkoły nie będzie mogła przekroczyć trzykrotności minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora w uczelni publicznej określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 137 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, które od dnia 1 stycznia 2024 r. wynosi 9370 zł.

Proponowane rozwiązanie dotyczące sposobu ustalania wysokości wynagrodzenia likwidatora nie narusza przepisów ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2136). Zgodnie z art. 8 pkt 7 tej ustawy maksymalna wysokość wynagrodzenia miesięcznego dla likwidatorów, syndyków i zarządców masy upadłości podmiotów, o których mowa w art. 1 (w tym dla likwidatora państwowej jednostki organizacyjnej posiadającej osobowość prawną, która nie jest szkołą wyższą – art. 1 pkt 2) nie może przekroczyć czterokrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Należy zauważyć, że z jednej strony przepis ten ma zastosowanie do wynagrodzenia likwidatora z tytułu likwidacji Akademii (będącej państwową jednostką organizacyjną posiadającą

osobowość prawną, która nie jest szkołą wyższą), z drugiej strony jego stosowanie zostało wyłączone w odniesieniu do wynagrodzenia z tytułu likwidacji Szkoły (ze względu na wyłączenie szkół wyższych z zakresu podmiotowego ustawy).

Mając na uwadze art. 2 ustawy z dnia 21 listopada 2024 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2025 (Dz. U. poz. 1925), w roku 2025 podstawę ustalenia maksymalnej wysokości wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi, stanowi kwota 5938,20 zł. Maksymalna wysokość wynagrodzenia likwidatora państwowej jednostki organizacyjnej posiadającej osobowość prawną, która nie jest szkołą wyższą, wynosi zatem 23 752,80 zł.

Natomiast maksymalna wysokość wynagrodzenia likwidatora Akademii i Szkoły ustalona zgodnie z projektem ustawy wyniesie 28 110 zł, co oznacza, że będzie znacznie niższa niż dwukrotność wskazanej powyżej maksymalnej wysokości wynagrodzenia ustalonej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi, jaka przysługiwałaby likwidatorowi, w przypadku gdyby przepisy te miały zastosowanie do wynagrodzenia likwidatora z tytułu likwidacji obydwu podmiotów.

Minister będzie mógł żądać od likwidatora w każdym czasie przedstawienia informacji dotyczących przebiegu likwidacji Akademii i Szkoły oraz dokumentów związanych z likwidacją. Pozwoli to na bieżące monitorowanie postępów w procesie likwidacji.

Likwidator, niezwłocznie po powołaniu, ogłosi o otwarciu likwidacji Akademii i Szkoły w Monitorze Sądowym i Gospodarczym. Ogłoszenie to ma służyć rozpowszechnieniu informacji o otwarciu likwidacji wśród potencjalnych wierzycieli likwidowanych podmiotów, w celu umożliwienia im zgłoszenia wierzytelności. Ogłoszenie będzie zawierało termin zgłoszenia wierzytelności, przy którego określaniu likwidator będzie musiał mieć na względzie obowiązek przedstawienia ministrowi do zatwierdzenia planów przychodów i kosztów związanych z likwidacją Akademii i Szkoły w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy. Do zaspokojenia należności wierzycieli Akademii i Szkoły znajdzie odpowiednie zastosowanie przepis art. 287 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 18 i 96). W związku z przyjęciem takiego rozwiązania wierzyciele Akademii lub Szkoły, którzy nie zgłosili swoich roszczeń w terminie określonym w ogłoszeniu o otwarciu likwidacji Akademii i Szkoły w Monitorze Sądowym i Gospodarczym oraz którzy nie byli znani Akademii albo Szkole, będą mogli żądać zaspokojenia swoich

należności ze składników majątku, którymi likwidator jeszcze nie zadysponował zgodnie z art. 2 ust. 2 projektu ustawy.

Koszty likwidacji Akademii zostaną pokryte z jej mienia. W zakresie, w jakim wysokość środków posiadanych przez Akademię oraz uzyskanych ze zbycia składników jej majątku okaże się niewystarczająca do pokrycia kosztów likwidacji, zostaną one pokryte z budżetu państwa z części 90 – Akademia Kopernikańska, której dysponentem jest minister.

Otwarcie likwidacji Akademii spowoduje, że automatycznie wystąpią przewidziane projektowaną ustawą skutki polegające na:

- 1) wygaśnięciu członkostwa w Akademii;
- 2) wygaśnięciu kadencji organów Akademii;
- 3) przejęciu przez likwidatora kompetencji organów Akademii, Dyrektora Centrum Badawczego Mikołaja Kopernika i Dyrektora Biura Akademii Kopernikańskiej.

Likwidator będzie miał wyłączną kompetencję do reprezentowania Akademii i składania w jej imieniu oświadczeń woli.

Z dniem wejścia w życie projektowanej ustawy osoby, którym nadano tytuł Ambasadora Akademii Kopernikańskiej, utracą prawo do posługiwania się tym tytułem. Należy przy tym wskazać, że zgodnie z art. 51 ust. 1 ustawy Sekretarz Generalny Akademii przyznaje Ambasadorowi Akademii Kopernikańskiej grant w wysokości do 500 000 zł na realizację zadania polegającego na propagowaniu polskiej nauki i kultury za granicą, wiedzy o polskiej historii oraz dziedzictwie narodowym w świecie, a także promocję współpracy w dziedzinie kultury, edukacji, nauki, życia społecznego oraz gospodarczego. Z uwagi na fakt, że obowiązek realizacji powyższego zadania jest związany z posiadaniem tytułu Ambasadora Akademii Kopernikańskiej, utrata tego tytułu będzie skutkowała zniesieniem tego obowiązku. W związku z powyższym projektowana ustawa przewiduje, że środki finansowe przyznane na realizację tego zadania, niewykorzystane do dnia otwarcia likwidacji Akademii, będą podlegały zwrotowi na rachunek bankowy Akademii w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie ustawy.

Otwarcie likwidacji Akademii będzie wiązało się z koniecznością zakończenia stosunków pracy z jej pracownikami. Do rozwiązania stosunków pracy z pracownikami Akademii będą miały zastosowanie ogólne zasady dotyczące zwolnień grupowych, tj. przepisy ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. z 2025 r. poz. 570). Zakłada się, że likwidator, mając na uwadze zakres czynności likwidacyjnych, rozwiąże stosunki pracy

z pracownikami Akademii, którzy nie będą uczestniczyli w realizacji tych czynności – na zasadach określonych w ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 277). Natomiast stosunki pracy pracowników Akademii uczestniczących w realizacji tych czynności, które nie zostaną rozwiązane przez likwidatora w okresie likwidacji, wygasną z dniem utraty osobowości prawnej przez Akademię.

Mienie Akademii, jak już wcześniej wskazano, zostanie w pierwszej kolejności przeznaczone na pokrycie kosztów likwidacji, w szczególności na uregulowanie zobowiązań względem wierzycieli. Mienie Akademii, które pozostanie po spłaceniu zobowiązań, stanie się mieniem Skarbu Państwa albo mieniem jednostki samorządu terytorialnego – odpowiednio do źródła jego pochodzenia. O przeznaczeniu mienia Skarbu Państwa zdecyduje minister, jako organ, którego nadzorowi podlega Akademia.

Z dniem wejścia w życie projektowanej ustawy wygasną umowy na finansowanie Stypendiów Kopernikańskich oraz Grantów Mikołaja Kopernika, o których mowa w art. 35 ust. 1 ustawy.

Zgodnie z art. 31 ust. 1 ustawy w ramach Stypendiów Kopernikańskich są przyznawane:

- 1) stypendia na prowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych,
- 2) dofinansowanie projektów badawczych,
- 3) stypendia lub dofinansowanie zagranicznych staży badawczych

– realizowanych przez młodych naukowców w rozumieniu art. 360 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Natomiast w myśl art. 31 ust. 2 ustawy Granty Mikołaja Kopernika są przyznawane naukowcom o uznanej pozycji międzynarodowej, realizującym ważne projekty badawcze.

Likwidator będzie zobligowany do dokonania rozliczenia umów na finansowanie Stypendiów Kopernikańskich oraz Grantów Mikołaja Kopernika, według stanu na dzień ich wygaśnięcia. Ze względu na fakt, że do rozliczenia tych umów jest niezbędne posiadanie wiedzy eksperckiej w zakresie objętym ich przedmiotem, likwidator powoła zespół ekspertów do oceny merytorycznej związanej z rozliczeniem tych umów spośród osób posiadających wiedzę i doświadczenie niezbędne do dokonania tej oceny. Ekspertom będzie przysługiwało wynagrodzenie, a także diety oraz zwrot kosztów podróży, na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy. Wysokość wynagrodzenia będzie uzależniona od przedmiotu i zakresu oceny merytorycznej związanej z rozliczeniem umowy i nie będzie mogła przekroczyć 4600,00 zł.

Środki finansowe przekazane na podstawie umów na finansowanie Stypendiów Kopernikańskich oraz Grantów Mikołaja Kopernika i wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem do dnia otwarcia likwidacji Akademii nie będą podlegały zwrotowi. Natomiast środki finansowe niewykorzystane do dnia otwarcia likwidacji Akademii oraz wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem będą podlegały zwrotowi na rachunek bankowy Akademii, przy czym środki finansowe wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem będą podlegały zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych. Termin zwrotu środków niewykorzystanych określono na 14 dni od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy. W przypadku stwierdzenia w wyniku oceny merytorycznej dokonanej przez zespół ekspertów, że środki finansowe zostały wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem, likwidator wezwie do ich zwrotu w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.

Wszczęte i niezakończone do dnia wejścia w życie projektowanej ustawy postępowania w sprawie finansowania Stypendiów Kopernikańskich oraz Grantów Mikołaja Kopernika zostaną umorzone przez likwidatora.

Likwidator przekaze dokumentację wytworzoną przez Akademię do archiwum, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r. poz. 164).

Likwidator, w terminie 30 dni od dnia zakończenia czynności likwidacyjnych dotyczących Akademii, zawiadomi ministra o zakończeniu likwidacji Akademii i przedstawi do zatwierdzenia sprawozdanie z jej przebiegu.

Akademia utraci osobowość prawną z dniem ogłoszenia przez ministra o zakończeniu likwidacji w Monitorze Sądowym i Gospodarczym.

Natomiast do likwidacji Szkoły znajdą zastosowanie przepisy art. 36 ust. 8–14, 17 i 18 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Koszty likwidacji Szkoły zostaną pokryte z jej mienia, zaś w zakresie, w jakim wysokość środków posiadanych przez Szkołę oraz uzyskanych ze zbycia składników jej majątku okaże się niewystarczająca do pokrycia tych kosztów, zostaną one pokryte z budżetu państwa z części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka, której dysponentem jest minister, na podstawie planu przychodów i kosztów związanych z likwidacją.

W przypadku Szkoły otwarcie likwidacji spowoduje, że:

- 1) likwidator przejmie kompetencje organów Szkoły;

- 2) wygasną kadencje organów Szkoły;
- 3) Szkoła nie będzie mogła prowadzić przyjęć na studia, studia podyplomowe, kształcenie specjalistyczne i inne formy kształcenia, a także do Szkoły Doktorskiej;
- 4) Szkoła nie będzie mogła nadawać stopni naukowych;
- 5) Szkoła utraci prawo do otrzymywania środków finansowych, o których mowa w art. 365 pkt 1 lit. d, pkt 2 lit. e i f, pkt 4–7 i 9 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (m.in. środków finansowych przeznaczonych na: programy i przedsięwzięcia ustanowione tą ustawą, programy i przedsięwzięcia ustanowione przez ministra, inwestycje związane z kształceniem i działalnością naukową, utrzymanie aparatury naukowo-badawczej, stanowiska badawczego lub specjalnej infrastruktury informatycznej, stypendia i nagrody ministra);
- 6) środki finansowe, o których mowa w art. 365 pkt 1 lit. a–c, pkt 2 lit. a–d i pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, będą przekazywane Szkole w niezbędnym zakresie (m.in. środki finansowe przeznaczone na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego oraz utrzymanie i rozwój potencjału badawczego);
- 7) prowadzone kształcenie będzie mogło być kontynuowane nie dłużej niż do końca roku akademickiego, w którym zostanie otwarta likwidacja Szkoły;
- 8) stosunki pracy nauczycieli akademickich wygasną z końcem roku akademickiego, w którym zostanie otwarta likwidacja Szkoły, natomiast do pracowników Szkoły niebędących nauczycielami akademickimi znajdą zastosowanie przepisy projektowanej ustawy dotyczące rozwiązania przez likwidatora stosunków pracy z pracownikami Akademii oraz wygaśnięcia stosunków pracy pracowników Akademii.

Likwidator będzie obowiązany do zapewnienia doktorantom odbywającym kształcenie w Szkole Doktorskiej utworzonej przez Szkołę możliwości kontynuowania kształcenia. W odniesieniu do doktorantów znajdzie odpowiednie zastosowanie art. 206 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w myśl którego, w przypadku zaprzestania kształcenia doktorantów w danej dyscyplinie, podmiot prowadzący szkołę doktorską zapewnia doktorantom przygotowującym w tej dyscyplinie rozprawę doktorską możliwość kontynuowania kształcenia w innej szkole doktorskiej w tej dyscyplinie. Przeniesienie doktoranta ze szkoły doktorskiej, w której zaprzestano kształcenia w danej dyscyplinie, do innej szkoły doktorskiej odbywa się za jego zgodą. W przypadku braku możliwości podjęcia przez doktoranta kształcenia w innej szkole doktorskiej w danej dyscyplinie albo nieuzyskania zgody doktoranta na przeniesienie do innej szkoły doktorskiej

podmiot prowadzący szkołę doktorską, w której zaprzestano kształcenia, pokrywa temu doktorantowi koszty postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w trybie eksternistycznym. Projektowana ustawa przewiduje, że koszty postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w trybie eksternistycznym zostaną pokryte z budżetu państwa z części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka, której dysponentem jest minister.

W przypadku uruchomienia przez Szkołę kształcenia na studiach, zgodnie z art. 36 ust. 11 i art. 82 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, likwidator będzie obowiązany do zapewnienia studentom możliwości kontynuowania kształcenia na studiach na tym samym poziomie i profilu oraz takim samym albo innym kierunku studiów związanym z dyscypliną, do której był przyporządkowany dotychczas prowadzony kierunek.

Postępowania w sprawie nadania stopnia naukowego lub stopnia w zakresie sztuki, wszczęte i niezakończone do dnia otwarcia likwidacji Szkoły, będą prowadziły podmioty wskazane przez Radę Doskonałości Naukowej.

Mienie Szkoły, które pozostanie po spłaceniu zobowiązań, stanie się mieniem Skarbu Państwa albo mieniem jednostki samorządu terytorialnego – odpowiednio do źródła jego pochodzenia. O przeznaczeniu mienia Skarbu Państwa zdecyduje minister, jako organ, którego nadzorowi podlega Szkoła.

Likwidator, w terminie 30 dni od dnia zakończenia czynności likwidacyjnych dotyczących Szkoły, zawiadomi ministra o zakończeniu likwidacji Szkoły i przedstawi do zatwierdzenia sprawozdanie z jej przebiegu.

Likwidator przekaze dokumentację przebiegu studiów i dokumentację kształcenia w Szkole Doktorskiej prowadzonej przez Szkołę na przechowanie podmiotowi wykonującemu działalność, o której mowa w art. 51a ust. 1 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (tzn. przedsiębiorcy wpisanemu do rejestru przechowawców akt osobowych i płacowych), zapewniając na ten cel środki finansowe. Do przechowywania dokumentacji znajdą zastosowanie przepisy tej ustawy. Natomiast dokumentację wytworzoną przez Szkołę inną niż dokumentacja wskazana powyżej likwidator przekaze do archiwum zgodnie z przepisami tej ustawy – analogicznie do dokumentacji wytworzonej przez Akademię. Szkoła utraci osobowość prawną z dniem ogłoszenia przez ministra o zakończeniu likwidacji w Monitorze Sądowym i Gospodarczym.

Projektowana ustawa przewiduje wprowadzenie zmian w:

- 1) ustawie z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 624);
- 2) ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 163, z późn. zm.);
- 3) ustawie z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2024 r. poz. 1632, z późn. zm.);
- 4) ustawie z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 125, z późn. zm.);
- 5) ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Proponowane zmiany w tych ustawach mają charakter porządkowy i służą wyeliminowaniu z systemu prawnego regulacji odnoszących się do Akademii Kopernikańskiej.

Projektowana ustawa ustanawia podstawę prawną dla ministra do ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” komunikatu o dniu utraty osobowości prawnej przez Akademię i Szkołę.

Przewiduje się, że projektowana ustawa wejdzie w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia, przy czym niektóre przepisy wejdą w życie w innych terminach.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) w uzasadnionych przypadkach akty normatywne mogą wchodzić w życie w terminie krótszym niż czternaście dni, a jeżeli ważny interes państwa wymaga natychmiastowego wejścia w życie aktu normatywnego i zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie, dniem wejścia w życie może być dzień ogłoszenia tego aktu w dzienniku urzędowym. Wejście w życie projektowanej ustawy w terminie niezapewniającym czternastodniowego okresu *vacatio legis* jest podyktowane koniecznością pilnego wprowadzenia rozwiązań umożliwiających rozpoczęcie procesu likwidacji Akademii i Szkoły. Należy wskazać, że z punktu widzenia finansów publicznych i interesów państwa wobec stwierdzonego braku uzasadnienia istnienia obu instytucji jest niezbędne niezwłoczne wstrzymanie rozpoczynania przez te instytucje nowych inicjatyw i zaciągania przez nie kolejnych zobowiązań oraz przystąpienie do zamykania już rozpoczętych działań. Proponowane rozwiązanie dotyczące terminu wejścia w życie projektowanej ustawy po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia jest

dopuszczalne z punktu widzenia zasad demokratycznego państwa prawnego i uzasadnione interesem adresatów zawartych w niej norm prawnych.

Przewiduje się, że przepisy stanowiące podstawę do powołania przez ministra likwidatora i ustalenia wysokości jego wynagrodzenia wejdą w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia projektowanej ustawy. Tak określony termin wejścia w życie tych przepisów umożliwi ministrowi dokonanie tych czynności przed dniem wejścia w życie pozostałych przepisów dotyczących likwidacji. Likwidator zostanie jednak powołany z dniem wejścia w życie projektowanej ustawy, tj. z dniem, w którym zostanie otwarta likwidacja Akademii i Szkoły oraz wygasną kadencje organów likwidowanych podmiotów, co zapobiegnie sytuacji, w której podmioty te nie miałyby organu właściwego do ich reprezentowania i prowadzenia ich spraw, w związku z przejęciem tych kompetencji przez likwidatora.

Z początkiem roku podatkowego następującego po roku wejścia w życie projektowanej ustawy wejdzie w życie przepis zmieniający ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. Ze względu na fakt, że zmiana polega na zniesieniu zwolnienia od opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych przychodów z tytułu nagród, stypendiów i grantów przyznawanych na podstawie ustawy, istotne jest, aby przepis obowiązywał do końca roku podatkowego, w którym będzie jeszcze obowiązywał przepis stanowiący podstawę do przyznania tych świadczeń. Pozwoli to na uniknięcie wątpliwości, czy wskazane w uchylanym przepisie nagrody, stypendia i granty przyznane w ostatnim roku obowiązywania ustawy mają być objęte tym zwolnieniem.

Ponadto przewiduje się, że przepis uchylający ustawę wejdzie w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” komunikatu ministra o dniu utraty osobowości prawnej przez Akademię i Szkołę. Zgodnie z § 46 Zasad techniki prawodawczej stanowiących załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2016 r. poz. 283) termin wejścia w życie ustawy albo jej poszczególnych przepisów może być wyjątkowo uzależniony od wystąpienia zdarzenia przyszłego, jeżeli termin wystąpienia tego zdarzenia przyszłego można ustalić w sposób niebudzący wątpliwości i zostanie on urzędowo podany do wiadomości publicznej. W takim przypadku ustawa powinna określać formę urzędowego podania do wiadomości publicznej terminu wystąpienia zdarzenia przyszłego oraz organ właściwy do dokonania tej czynności. Ze względu na fakt, że przepisy ustawy nadal będą miały zastosowanie w czasie trwania procesu likwidacji, zasadne jest, aby ustawa utraciła moc dopiero po zakończeniu tego procesu. Mając na uwadze specyfikę procesu likwidacji, trudno

precyzyjnie określić, jak długo będzie on trwał. Ponadto w związku z tym, że likwidacji będą podlegały dwa podmioty, można zakładać, że utracą one osobowość prawną w różnych terminach. Istotne jest zatem, aby minister podał do wiadomości publicznej informację o dniu utraty osobowości prawnej przez oba podmioty. Natomiast skutek w postaci utraty mocy przez ustawę nastąpi z dniem ogłoszenia tego komunikatu.

Należy wskazać, że brak jest możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do uchwalenia projektowanej ustawy środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

Projektowana ustawa nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projektowana ustawa nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej.

Projektowana ustawa nie wpływa na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Projektowana ustawa nie podlegała ocenie w zakresie oceny skutków regulacji w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806 oraz z 2025 r. poz. 408). Koordynator Oceny Skutków Regulacji przedstawił stanowisko dotyczące oceny skutków regulacji projektowanej ustawy w trybie § 42 ust. 1 powołanej uchwały Rady Ministrów. Ocena skutków regulacji projektowanej ustawy została uzupełniona stosownie do przedstawionego stanowiska.

Projektowana ustawa nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projektowana ustawa nie jest sprzeczna z prawem Unii Europejskiej.

Nazwa projektu Projekt ustawy o likwidacji Akademii Kopernikańskiej i Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Andrzej Szeptycki, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Magdalena Maciejewska, Dyrektor Departamentu Współpracy Międzynarodowej w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego, adres e-mail: magdalena.maciejewska@mnisw.gov.pl, tel. 22 529 22 64	Data sporządzenia 24.04.2025 r. Źródło: Inicjatywa własna Nr w Wykazie prac legislacyjnych i programowych RM UD84
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Głównym problemem wymagającym rozwiązania jest nieefektywność działalności Akademii Kopernikańskiej, zwanej dalej „Akademią”, i Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika, zwanej dalej „Szkołą”, utworzonych ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o Akademii Kopernikańskiej (Dz. U. z 2024 r. poz. 463), zwaną dalej „ustawą”, wyrażająca się w wyrażnie ujemnym – z perspektywy interesu publicznego – bilansie kosztów ponoszonych ze środków publicznych i korzyści uzyskiwanych z działalności tych instytucji.

W odniesieniu do Akademii należy zauważyć, że zadania przypisane jej w ustawie w znacznej mierze powielają zadania podmiotów, które działały na rzecz systemu szkolnictwa wyższego i nauki już przed jej utworzeniem. Przede wszystkim dotyczy to działalności w zakresie realizacji polityki stypendialno-grantowej, tj. przyznawania Stypendiów Kopernikańskich oraz Grantów Mikołaja Kopernika (art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy). Polityki tego typu są realizowane przez inne instytucje, takie jak Narodowe Centrum Nauki, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju oraz Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, które podobnie jak Akademia podlegają nadzorowi ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, zwanego dalej „ministrem”. Umożliwienie Akademii prowadzenia działań o charakterze stypendialnym i grantowym nie daje pożądaných efektów. Na tym tle należy zauważyć, że polityka Akademii w zakresie przyznawania grantów nie wyróżnia się innowacyjnością czy skoncentrowaniem na wyjątkowo ważnej – z punktu widzenia państwa – agendzie badawczej. Dodatkowo praktyka Akademii w powyższym zakresie nie koresponduje z najlepszymi praktykami, jakie są stosowane przez inne instytucje realizujące politykę grantową, posiadające wysoką renomę i rozpoznawalność międzynarodową. Należy podkreślić, że w 2023 r. nie przyznano ani Grantów Mikołaja Kopernika, ani Stypendiów Kopernikańskich.

Podobnie jest z innym zadaniem Akademii, tj. przyznawaniem Nagród Kopernikańskich (art. 3 ust. 1 pkt 3 ustawy). Jak zauważył dr hab. Robert Jastrzębski (ekspert do spraw legislacji w Biurze Analiz Sejmowych, autor opinii prawnej do prezydenckiego projektu ustawy o Akademii Kopernikańskiej, druk nr 2070) „Polska Akademia Umiejętności od 1873 r. przyznaje Nagrodę naukową imienia Mikołaja Kopernika. Nagroda ta była związana z ustanowieniem fundacji jego imienia przez Gminę miasta Krakowa, która powierzyła ówczesnej Akademii Umiejętności przyznawanie ze środków tej fundacji, w okresach pięcioletnich, nagrody za prace naukowe z astronomii i nauk z nią związanych, tj. astrofizyki, geodezji, geografii fizycznej, magnetyzmu ziemskiego i meteorologii.”. W 2023 r. Nagrody Kopernikańskie w dziedzinie astronomii otrzymali dwaj nobliści – prof. Phillip James Edwin Peebles i prof. Barry C. Barish.

Analogiczna sytuacja występuje w przypadku kolejnego ustawowego zadania Akademii, jakim jest organizacja Światowego Kongresu Kopernikańskiego (art. 3 ust. 1 pkt 5 ustawy). Wydarzenia rocznicowe tego typu organizuje cyklicznie Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu. W efekcie, w 2023 r., w 550. rocznicę urodzin Mikołaja Kopernika zorganizowano dwa Światowe Kongresy Kopernikańskie. Pierwszy (w formie serii wydarzeń) został zorganizowany wspólnie przez cztery instytucje: Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie i Instytut Historii Nauki im. Ludwika i Aleksandra Birkenmajerów Polskiej Akademii Nauk; drugi natomiast (w formie trzydniowej konferencji) – przez Akademię. Były to działania wizerunkowo niespójne, niezrozumiałe dla odbiorców, generujące niepotrzebne koszty. Jednocześnie, mając na uwadze kwestię promocji polskiej nauki, należy wskazać, że kongres zorganizowany przez Akademię zgromadził 5 laureatów Nagrody Nobla, 700 gości oraz 130 dziennikarzy.

Zadanie związane z powoływaniem Ambasadorów Akademii Kopernikańskiej (art. 3 ust. 1 pkt 4 ustawy) jest z kolei realizowane przede wszystkim w ramach dyplomacji kulturalnej prowadzonej przez ministra właściwego do spraw zagranicznych. Zgodnie z art. 49 ustawy, zadaniem Ambasadorów Akademii Kopernikańskiej jest propagowanie polskiej nauki i kultury za granicą, wiedzy o polskiej historii oraz dziedzictwie narodowym w świecie, a także promocja współpracy

w dziedzinie kultury, edukacji, nauki, życia społecznego oraz gospodarczego. Zadanie to w bardzo ograniczonym stopniu dotyczy kwestii najistotniejszej z punktu widzenia ministra, tj. dyplomacji naukowej. W 2023 r. Akademia powołała 9 Ambasadorów, nie przyznając im finansowania na realizację zadań.

Dwa inne zadania Akademii, tj. organizacja konferencji, sympozjów i seminariów oraz współpraca międzynarodowa (art. 3 ust. 1 pkt 6 i 7 ustawy), cechują się wysokim stopniem ogólności. Ustawa nie uszczegóławia wspomnianych zadań zarówno w zakresie celów, jak i metod działania. Powoduje to, że mogą one być – i są – realizowane w dowolny sposób, luźno związany z podstawowym obszarem aktywności Akademii. W 2023 r. Akademia zorganizowała samodzielnie lub we współpracy z innymi podmiotami 8 konferencji.

Podobieństwa z istniejącymi podmiotami występują nie tylko w sferze merytorycznych zadań, ale także w zakresie rozwiązań ustrojowych, w szczególności dotyczących najwyższego gremium kolegiального Akademii – Zgromadzenia Ogólnego. Stanowi ono korporację uczonych, co jest rozwiązaniem skonstruowanym na zasadzie analogii do rozwiązań przyjętych w odniesieniu do Polskiej Akademii Nauk i Polskiej Akademii Umiejętności. Uczeni tworzący te korporacje wchodzi w skład izb tematycznych (w przypadku Polskiej Akademii Umiejętności – wydziałów), a zadaniem Zgromadzenia Ogólnego (w przypadku Polskiej Akademii Umiejętności – Walnego Zgromadzenia) jest wyznaczanie nowych kierunków działania tych instytucji. Należy również dodać, że obie wskazane instytucje są częścią systemu szkolnictwa wyższego i nauki, na rzecz którego działa Akademia.

Trzeba także zwrócić uwagę na bardzo wysokie – na tle innych jednostek (np. Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, Polska Akademia Nauk) – wynagrodzenia pracowników Akademii:

- 1) średnia wynagrodzeń kadry zarządzającej Akademii w 2023 r. (wynagrodzenie zasadnicze wraz z dodatkiem funkcyjnym) przewyższała wynagrodzenie Sekretarza Generalnego Akademii wynoszące 15 782,68 zł;
- 2) przeciętne wynagrodzenie w Akademii w 2023 r. wynosiło 17 238,21 zł (przy zatrudnieniu na poziomie 12,5 etatu).

Wysokie wynagrodzenia nie korespondują jednak ze sprawnością działania Akademii, rozumianą jako zdolność realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy. Powoduje to konieczność stałego korygowania działań Akademii przez ministra, także w trybie nadzoru w zakresie zgodności działania jej organów z przepisami prawa i statutem. Minister podejmował działania nadzorcze w szczególności w odniesieniu do działań dotyczących realizacji przez Akademię obowiązków planistyczno-sprawozdawczych czy prowadzenia polityki płacowej (dodatkowych świadczeń przyznawanych pracownikom Akademii).

Natomiast w odniesieniu do Szkoły należy zauważyć, że jest ona funkcjonalnie powiązana z Akademią, której jednym z zadań jest wspieranie Szkoły (art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy). Ponadto Prezydium Akademii, zgodnie z art. 39 ustawy, wykonuje w Szkole zadania rady uczelni. Rektor – inaczej niż w przypadku innych uczelni publicznych – nie jest wybierany przez wspólnotę Szkoły (kolegium elektorów), lecz zgodnie z art. 42 ust. 1 ustawy powołuje go Prezydium Akademii na wniosek Zgromadzenia Ogólnego Akademii.

Szkoła została utworzona z dniem 1 marca 2023 r. jako publiczna uczelnia akademicka. Zgodnie z art. 68 ustawy do dnia 31 sierpnia 2027 r. Szkole przysługują uprawnienia podmiotu posiadającego kategorię naukową B+ w dyscyplinach naukowych: astronomia, nauki medyczne, filozofia, nauki teologiczne, nauki prawne oraz ekonomia i finanse. Warto odnotować, że wskazane wyżej uprawnienia zostały przyznane Szkole poza standardowym trybem przewidzianym dla innych podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki, w tym uczelni akademickich, wiążącym przyznanie tych uprawnień z oceną jakości działalności naukowej podmiotu. Posiadanie tych uprawnień umożliwia Szkole m.in. tworzenie szkół doktorskich oraz nadawanie stopni naukowych, mimo że Szkoła nie podlegała jeszcze ocenie jakości działalności naukowej.

Do końca 2024 r. Szkoła nie prowadziła kształcenia na studiach, co oznacza, że nie realizowała podstawowego zadania uczelni określonego przez art. 11 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.). W ofercie Szkoły znajdowały się wyłącznie studia podyplomowe (w tym MBA) i kształcenie doktorantów w ramach Szkoły Doktorskiej. W roku akademickim 2023/2024 studia MBA ukończyło 70 uczestników. W dniu 20 lutego 2025 r. Szkoła zakończyła rekrutację na studia pierwszego stopnia na dwóch kierunkach: zarządzanie w bankowości oraz ekonomia i prawo w praktyce. O przyjęcie na studia na tych kierunkach ubiegało się 52 kandydatów. Kształcenie na studiach ma się rozpocząć w semestrze letnim roku akademickiego 2024/2025.

Należy także zwrócić uwagę na faktyczny konflikt interesów występujący w relacjach Szkoły i Akademii. Dyrektor Biura Akademii (będący osobą zastępującą Sekretarza Generalnego Akademii) jest równocześnie zatrudniony w Szkole i zasiada w jej senacie. Analogiczna sytuacja zatrudnienia w Szkole i członkostwa w jej senacie dotyczy Dyrektora Centrum Badawczego Mikołaja Kopernika, który zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy posiada głos doradczy w Prezydium Akademii.

W związku z powyższym należy zauważyć, że Akademia realizuje zadania, które w bardzo znaczącym stopniu powielają zadania innych podmiotów, takich jak Narodowe Centrum Nauki, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju oraz Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej. Jej działalność nie prowadzi do uzyskania efektu synergii, natomiast przyczynia się do rozproszenia sił i środków dostępnych w systemie szkolnictwa wyższego i nauki.

Szkoła z kolei jest uczelnią, której status nie różni się zasadniczo od statusu innych uczelni w kraju. Jej kolegia (filie) znajdują się w dużych ośrodkach miejskich, tj. w Toruniu, Olsztynie, Warszawie, Krakowie i Lublinie. Istnienie Szkoły nie wzmacnia systemu szkolnictwa wyższego i nauki, gdyż wymienione miasta są silnymi ośrodkami akademickimi. Trzeba także zaznaczyć, że lokalizacja kolegiów nie była konsultowana ze wspólnotami akademickimi we wskazanych miastach na etapie projektowania ustawy.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomendowanym rozwiązaniem jest zlikwidowanie Akademii i Szkoły w drodze projektowanej ustawy.

W świetle przedstawionego w pkt 1 problemu należy zauważyć, że korekta działania Akademii i Szkoły (polegająca np. na częściowej modyfikacji zakresu ich zadań) nie wpłynęłaby w istotnym stopniu na zwiększenie efektywności ich funkcjonowania. Jednoznacznie pozytywne efekty przyniosłoby natomiast przekazanie środków finansowych przeznaczonych na finansowanie działalności Akademii i Szkoły innym podmiotom, które gwarantują ich optymalne wykorzystanie. Zmniejszyłoby to jednocześnie koszty związane ze sprawowaniem nadzoru przez ministra.

Z uwagi na to, że Akademia i Szkoła zostały utworzone aktem rangi ustawowej, rozwiązania dotyczące ich likwidacji również muszą być przyjęte w drodze ustawy. Nie jest zatem możliwe osiągnięcie celów projektowanej ustawy środkami pozalegisłacyjnymi.

Zgodnie z projektowaną ustawą z dniem jej wejścia w życie nastąpi otwarcie likwidacji Akademii i Szkoły. W celu likwidacji tych podmiotów minister, z dniem wejścia w życie ustawy, powoła likwidatora. Otwarcie likwidacji będzie oznaczało w szczególności: przejście przez likwidatora kompetencji organów oraz dyrektorów struktur Akademii, przejście przez likwidatora kompetencji organów Szkoły, wygaśnięcie kadencji organów Akademii i Szkoły, wygaśnięcie członkostwa w Akademii, wygaśnięcie umów na finansowanie Stypendiów Kopernikańskich i Grantów Mikołaja Kopernika. W związku z powyższym likwidator będzie wykonywał prawa i obowiązki pracodawcy względem pracowników Akademii i Szkoły, a zatem podejmował wobec nich odpowiednie decyzje kadrowe. Jednocześnie kompetencje likwidatora obejmą sferę dysponowania majątkiem Akademii i Szkoły. Majątek ten stanie się źródłem finansowania kosztów likwidacji, w tym wynagrodzenia likwidatora. Akademia i Szkoła utracą osobowość prawną z dniem ogłoszenia przez ministra o zakończeniu likwidacji w Monitorze Sądowym i Gospodarczym. Utrata osobowości prawnej będzie oznaczała wygaśnięcie stosunków pracy pracowników Akademii i pracowników Szkoły niebędących nauczycielami akademickimi. Natomiast stosunki pracy nauczycieli akademickich wygasną z końcem roku akademickiego, w którym Szkoła zostanie postawiona w stan likwidacji.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Ze względu na specyfikę projektowanej regulacji nie ma możliwości dokonania analizy porównawczej we wskazanym zakresie.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Akademia Kopernikańska	–	–	likwidacja
pracownicy Akademii Kopernikańskiej	10 etatów według stanu na 04.02.2025 r.	dane przekazane przez Sekretarza Generalnego Akademii Kopernikańskiej	zakończenie stosunków pracy
członkowie Akademii Kopernikańskiej	50 według stanu na 30.06.2024 r.	Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej / Akademia Kopernikańska	wygaśnięcie członkostwa
Ambasadorowie Akademii Kopernikańskiej	9 według stanu na 23.06.2023 r.	Akademia Kopernikańska	utrata prawa do posługiwania się tytułem Ambasadora Akademii Kopernikańskiej
beneficjenci Grantów Mikołaja Kopernika	2 według stanu na 06.03.2024 r.		wygaśnięcie umów na finansowanie Grantów Mikołaja Kopernika (na podstawie zawartych umów nie zostały przekazane przez Akademię środki finansowe)

beneficjenci Stypendiów Kopernikańskich	brak danych		–
Szkoła Główna Mikołaja Kopernika	–	–	likwidacja
pracownicy Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika niebędący nauczycielami akademickimi	53,40 etatu według stanu na 12.07.2024 r.	dane przekazane przez rektora Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika	zakończenie stosunków pracy
nauczyciele akademicy Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika	36,2 etatu według stanu na 12.07.2024 r.	dane przekazane przez rektora Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika	
doktoranci Szkoły Doktorskiej w Szkole Głównej Mikołaja Kopernika	97 według stanu na 21.02.2025 r.	dane przekazane przez rektora Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika	zakończenie kształcenia w Szkole Doktorskiej Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika i kontynuacja kształcenia w innej szkole doktorskiej albo konieczność ubiegania się o nadanie stopnia doktora w trybie eksternistycznym
likwidator	–	–	przeprowadzenie procesu likwidacji Akademii i Szkoły, w szczególności: – zakończenie stosunków pracy z pracownikami Akademii i Szkoły nieuczestniczącymi w procesie likwidacji, – zapewnienie możliwości kontynuacji kształcenia uczestnikom Szkoły Doktorskiej prowadzonej przez Szkołę, a w przypadku rozpoczęcia przez Szkołę kształcenia na studiach – również studentom, – uprządkowanie spraw majątkowych i finansowych likwidowanych podmiotów (m.in. sporządzenie sprawozdań, w tym sprawozdania z wykonania planu finansowego, zamknięcie rachunków bankowych i ksiąg rachunkowych oraz uregulowanie należności i zobowiązań), – zakończenie umów cywilnoprawnych zawartych przez likwidowane podmioty
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego	–	–	– powołanie likwidatora, – podjęcie decyzji o przeznaczeniu mienia likwidowanej Akademii i Szkoły, – ewentualne pokrycie kosztów likwidacji Akademii i Szkoły w przypadku braku wystarczających środków likwidowanych podmiotów, – zatwierdzenie sprawozdania z przebiegu likwidacji Akademii i Szkoły, – ogłoszenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym zakończenia likwidacji Akademii i Szkoły, – zmniejszenie obowiązków w związku z zakończeniem nadzoru nad Akademią i Szkołą

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

W ramach opiniowania projekt ustawy otrzymały następujące podmioty:

- 1) Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich;
- 2) Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich;
- 3) Konferencja Rektorów Zawodowych Szkół Polskich;
- 4) Konferencja Rektorów Publicznych Uczelni Zawodowych;
- 5) Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego;
- 6) Komitet Polityki Naukowej;
- 7) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”;
- 8) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
- 9) Forum Związków Zawodowych;
- 10) Rada Dialogu Społecznego;
- 11) Związek Pracodawców Business Centre Club;
- 12) Konfederacja Lewiatan;
- 13) Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej;
- 14) Związek Rzemiosła Polskiego;
- 15) Związek Przedsiębiorców i Pracodawców;
- 16) Federacja Przedsiębiorców Polskich;
- 17) Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej.

W ramach konsultacji publicznych projekt ustawy otrzymały następujące podmioty:

- 1) Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej;
- 2) Narodowe Centrum Badań i Rozwoju;
- 3) Narodowe Centrum Nauki;
- 4) Polska Akademia Nauk;
- 5) Polska Akademia Umiejętności.

Projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Nauki zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248 oraz z 2024 r. poz. 1535).

Projekt ustawy został udostępniony również w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806 oraz z 2025 r. poz. 408).

Konsultacje publiczne i opiniowanie projektu ustawy trwały od dnia 18 lipca 2024 r. do dnia 17 września 2024 r. Omówienie ich wyników przedstawiono w raporcie z konsultacji publicznych i opiniowania stanowiącym załącznik do oceny skutków regulacji.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2024 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0 2025	1 2026	2 2027	3 2028	4 2029	5 2030	6 2031	7 2032	8 2033	9 2034	10 2035	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	64,561	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	64,561
budżet państwa	64,561	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	64,561
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Akademia Kopernikańska	14,101	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14,101
Szkoła Główna Mikołaja Kopernika	50,460	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	50,460
Wydatki ogółem	-15,057	-28,660	-28,744	-28,744	-28,744	-28,744	-28,744	-28,744	-28,744	-28,744	-28,744	-302,413
budżet państwa	-15,057	-28,660	-28,744	-28,744	-28,744	-28,744	-28,744	-28,744	-28,744	-28,744	-28,744	-302,413
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Akademia Kopernikańska	-13,357	-25,260	-25,344	-25,344	-25,344	-25,344	-25,344	-25,344	-25,344	-25,344	-25,344	-266,713
Szkoła Główna Mikołaja Kopernika	-1,7	-3,4	-3,4	-3,4	-3,4	-3,4	-3,4	-3,4	-3,4	-3,4	-3,4	-35,7
Saldo ogółem	79,618	28,660	28,744	28,744	28,744	28,744	28,744	28,744	28,744	28,744	28,744	366,974

budżet państwa	79,618	28,660	28,744	28,744	28,744	28,744	28,744	28,744	28,744	28,744	28,744	366,974
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Akademia Kopernikańska	27,458	25,260	25,344	25,344	25,344	25,344	25,344	25,344	25,344	25,344	25,344	280,814
Szkoła Główna Mikołaja Kopernika	52,160	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	86,160
Źródła finansowania	Koszty likwidacji Akademii i Szkoły zostaną pokryte: 1) w pierwszej kolejności – ze środków uzyskanych z mienia likwidowanych instytucji, w tym ze sprzedaży ich majątku: a) Akademia – wartość aktywów: 14 101 062,81 zł (zgodnie ze sprawozdaniem finansowym jednostki za 2023 r.), b) Szkoła – wartość aktywów: 50 460 645,68 zł (zgodnie ze sprawozdaniem finansowym jednostki za 2023 r.); 2) w drugiej kolejności – w przypadku gdy środki, o których mowa w pkt 1, okażą się niewystarczające – z części budżetowych, których dysponentem jest minister (w przypadku Akademii – część 90 – Akademia Kopernikańska, a w przypadku Szkoły – część 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka). W przypadku gdy środki uzyskane z mienia likwidowanych podmiotów okażą się niewystarczające do pokrycia kosztów likwidacji, w tym kosztów wynagrodzenia likwidatora, fakt ten nie będzie stanowił podstawy do ubiegania się o dodatkowe środki z budżetu państwa.											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	1. Zlikwidowanie Akademii przyniesie wymierne korzyści dla budżetu państwa. Ustawa budżetowa na rok 2025 zakłada, że Akademii zostaną przyznane środki finansowe w wysokości 11,819 mln zł: 0,5 mln zł w formie dotacji celowej oraz 11,319 mln zł w formie dotacji podmiotowej. Wydatki te będą stanowiły różnicę (ze znakiem ujemnym) między poziomem finansowania określonym w ustawie budżetowej na rok 2024 (25,344 mln zł), a środkami zaplanowanymi na rok 2025 (11,819 mln zł). Różnica ta jest rozumiana jako oszczędność dla budżetu państwa. Wpływ na budżet państwa będzie kształtował się w następujący sposób: 1) w 2025 r.: -13,525 mln zł wydatki; 2) kolejne lata: -25,344 mln zł wydatki. 2. Zlikwidowanie Szkoły wywoła również pozytywne skutki dla sektora finansów publicznych. Zakłada się, że w 2025 r. Szkoła otrzyma 50% subwencji na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego i potencjału badawczego – proporcjonalnie do zakładanego okresu jej funkcjonowania (6 miesięcy), tj. 1,7 mln zł. Wydatki te są rozumiane – podobnie jak w przypadku Akademii Kopernikańskiej – jako oszczędności dla budżetu państwa. Wpływ na budżet państwa będzie kształtował się w następujący sposób: 1) w 2025 r.: -1,7 mln zł wydatki; 2) kolejne lata: -3,4 mln zł wydatki. 3. Dochody z tytułu sprzedaży mienia Akademii – w 2025 r.: 14,101 mln zł. Akademia nie posiada gruntów, w tym prawa użytkowania wieczystego gruntów, oraz nie posiada prawa własności budynków i lokali. 4. Dochody z tytułu sprzedaży mienia Szkoły – w 2025 r.: 50,460 mln zł. W 2023 r. Szkoła otrzymała, poza subwencją ogólną: 1) 20 mln zł w formie zwiększenia subwencji (decyzja z dnia 4 grudnia 2023 r.); 2) 30 mln zł w formie papierów wartościowych (wniosek Ministra Edukacji i Nauki z dnia 24 listopada 2023 r. zatwierdzony przez Ministra Finansów). Środki te, zgodnie ze sprawozdaniem finansowym za 2023 r., były nadal dominującym składnikiem mienia (aktywów) jednostki (trzecią pozycję zajmują środki trwałe): 1) 19 161 833,60 zł (aktywa obrotowe); 2) 30 018 796,03 zł (długoterminowe aktywa finansowe); 3) 1 280 016,05 zł (rzeczowe aktywa trwałe). Szkoła nie posiada gruntów, w tym prawa użytkowania wieczystego gruntów, oraz nie posiada prawa własności budynków i lokali. 5. Planowana maksymalna miesięczna wysokość wynagrodzenia likwidatora wyniesie 28 110,00 zł, co stanowi trzykrotność minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora											

w uczelni publicznej, określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 137 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (9370,00 zł). Jest to wysokość zbliżona do kwoty stanowiącej sumę wynagrodzenia zasadniczego i dodatku funkcyjnego Sekretarza Generalnego Akademii (16 571,90 zł) i Rektora Szkoły (15 070,00 zł), tj. 31 641,90 zł. Głównym uzasadnieniem dla ustalenia wskazanego limitu miesięcznej wysokości wynagrodzenia likwidatora jest fakt, że likwidator będzie prowadził likwidację dwóch instytucji – tj. Akademii i Szkoły – i przejmie obowiązki organów obu instytucji, w tym organów kierujących tymi instytucjami i wykonujących obowiązki pracodawców. Likwidator będzie zobligowany do realizacji skomplikowanych czynności likwidacyjnych, co wymaga odpowiedniej motywacji finansowej. Niezbędne jest zatem zapewnienie odpowiednich warunków finansowych koniecznych do powołania profesjonalnego likwidatora.

Zakłada się, że likwidator będzie realizował zadania związane z likwidacją obu podmiotów przez 9 miesięcy, co oznacza, że maksymalny koszt jego wynagrodzenia wyniesie 252 990,00 zł (0,252 mln zł) w podziale na lata:

- 1) w 2025 r.: 0,168 mln zł wydatki (6 miesięcy pracy likwidatora);
- 2) w 2026 r.: 0,084 mln zł wydatki (3 miesiące pracy likwidatora).

Proponowane rozwiązanie dotyczące sposobu ustalania wysokości wynagrodzenia likwidatora nie narusza przepisów ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2136). Zgodnie z art. 8 pkt 7 tej ustawy maksymalna wysokość wynagrodzenia miesięcznego dla likwidatorów, syndyków i zarządców masy upadłości podmiotów, o których mowa w art. 1 (w tym dla likwidatora państwowej jednostki organizacyjnej posiadającej osobowość prawną, która nie jest szkołą wyższą – art. 1 pkt 2) nie może przekroczyć czterokrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Należy zauważyć, że z jednej strony przepis ten ma zastosowanie do wynagrodzenia likwidatora z tytułu likwidacji Akademii (będącej państwową jednostką organizacyjną posiadającą osobowość prawną, która nie jest szkołą wyższą), z drugiej strony jego stosowanie zostało wyłączone w odniesieniu do wynagrodzenia z tytułu likwidacji Szkoły (ze względu na wyłączenie szkół wyższych z zakresu podmiotowego ustawy).

Mając na uwadze art. 2 ustawy z dnia 21 listopada 2024 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2025 (Dz. U. poz. 1925), w roku 2025 podstawę ustalenia maksymalnej wysokości wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi, stanowi kwota 5938,20 zł. Maksymalna wysokość wynagrodzenia likwidatora państwowej jednostki organizacyjnej posiadającej osobowość prawną, która nie jest szkołą wyższą, wynosi zatem 23 752,80 zł.

Maksymalna wysokość wynagrodzenia likwidatora Akademii i Szkoły ustalona zgodnie z projektem ustawy (28 110,00 zł) będzie znacznie niższa niż dwukrotność wskazanej powyżej maksymalnej wysokości wynagrodzenia ustalonej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi, jaka przysługiwałaby likwidatorowi, w przypadku gdyby przepisy te miały zastosowanie do wynagrodzenia likwidatora z tytułu likwidacji obydwu podmiotów.

6. Z likwidacją Akademii i Szkoły będą wiązały się również następujące dochody i wydatki:
 - 1) wydatki związane z roszczeniami wierzycieli Akademii i Szkoły – w zakresie, w jakim środki uzyskane ze sprzedaży mienia tych instytucji okażą się niewystarczające do zaspokojenia tych roszczeń;
 - 2) dochody z tytułu zwrotu środków finansowych przez beneficjentów Stypendiów Kopernikańskich (w przypadku niewykorzystania środków lub ich wykorzystania niezgodnie z przeznaczeniem) – w związku z rozliczeniem i rozwiązaniem umów;
 - 3) wydatki na pokrycie kosztów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w trybie eksternistycznym;
 - 4) koszty związane z opłatami (sądowymi, notarialnymi), wycenami i usługami rzeczoznawcy, odszkodowaniami, karami umownymi, archiwizacją.Z uwagi na brak danych w powyższym zakresie oszacowanie tych dochodów i wydatków nie jest obecnie możliwe.
7. Planując przeznaczenie środków pozostałych po opłaceniu kosztów likwidacji, spłacie zobowiązań Akademii i Szkoły oraz zaspokojeniu roszczeń zgłoszonych przez wierzycieli likwidowanych podmiotów, minister będzie dążył do wspierania działań na rzecz doskonalenia jakości kształcenia i działalności naukowej. O konkretnym przeznaczeniu omawianych środków zadecydują potrzeby podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki we wskazanym zakresie.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ... r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
	osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	–	–	–	–	–	–	–
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	–	–	–	–	–	–	–
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	–	–	–	–	–	–	–
	osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze	–	–	–	–	–	–	–
Niemierzalne	–	–	–	–	–	–	–	–
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Wejście w życie projektowanej ustawy nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, obywateli i gospodarstw domowych, a także osób niepełnosprawnych i osób starszych.						

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐ nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwroconej tabeli zgodności).	☐ tak ☒ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☒ nie ☐ nie dotyczy

Komentarz:

Proces likwidacji będzie wiązał się z przejściowym (ograniczonym w czasie) zwiększeniem obciążeń regulacyjnych:

- 1) dla ministra i urzędu obsługującego ministra – w zakresie:
 - a) powołania likwidatora oraz ustalenia dla niego wynagrodzenia,
 - b) możliwości żądania od likwidatora przedstawienia informacji dotyczących przebiegu likwidacji i dokumentów związanych z likwidacją oraz związanej z tym możliwości odwołania likwidatora w każdym czasie i powołania nowego likwidatora,
 - c) pokrycia kosztów likwidacji w przypadku braku wystarczających środków likwidowanych podmiotów,
 - d) decydowania o przeznaczeniu mienia, które w wyniku likwidacji Akademii i Szkoły stanie się mieniem Skarbu Państwa,
 - e) zatwierdzenia sprawozdania z przebiegu likwidacji,
 - f) ogłoszenia o zakończeniu likwidacji Akademii i Szkoły w Monitorze Sądowym i Gospodarczym,
 - g) pokrycia kosztów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w trybie eksternistycznym w przypadku braku możliwości podjęcia kształcenia w innej szkole doktorskiej w danej dyscyplinie albo niewyrażenia zgody na przeniesienie do innej szkoły doktorskiej przez doktoranta Szkoły Doktorskiej prowadzonej przez Szkołę,
 - h) ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” komunikatu o dniu utraty osobowości prawnej przez Akademię i Szkołę;
- 2) dla likwidatora – w zakresie przeprowadzenia procesu likwidacji, w szczególności:
 - a) zakończenia stosunków pracy z pracownikami Akademii i Szkoły,
 - b) zapewnienia możliwości kontynuacji kształcenia doktorantom Szkoły Doktorskiej prowadzonej przez Szkołę, a w przypadku rozpoczęcia przez Szkołę kształcenia na studiach – również studentom,
 - c) uprządkowania spraw majątkowych i finansowych likwidowanych podmiotów (m.in. sporządzenie sprawozdań, w tym sprawozdania z wykonania planu finansowego, zamknięcie rachunków bankowych i ksiąg rachunkowych oraz uregulowanie należności i zobowiązań),
 - d) zakończenia umów cywilnoprawnych, których stroną są Akademia albo Szkoła.

Po zakończeniu procesu likwidacji Akademii i Szkoły nastąpi zmniejszenie obciążeń regulacyjnych ministra i urzędu obsługującego ministra w związku z zakończeniem sprawowania nadzoru nad tymi podmiotami.

9. Wpływ na rynek pracy

Projekt ustawy przewiduje zakończenie stosunków pracy w Akademii i Szkole. Będzie to dotyczyło pracowników Akademii oraz pracowników Szkoły, w tym nauczycieli akademickich. Stosunki pracy wygasną najpóźniej z dniem utraty osobowości prawnej przez Akademię. Wcześniej będzie możliwe rozwiązanie umów o pracę z częścią pracowników – w zależności od decyzji likwidatora, który będzie wykonywał czynności z zakresu prawa pracy, ponieważ przejmie kompetencje organów obu instytucji – Sekretarza Generalnego Akademii i Rektora Szkoły. Stosunki pracy nauczycieli akademickich wygasną z końcem roku akademickiego, w którym Szkoła zostanie postawiona w stan likwidacji.

Do pracowników Akademii i pracowników Szkoły będą miały zastosowanie ogólne zasady dotyczące zwolnień grupowych, tj. przepisy ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. z 2025 r. poz. 570).

Zatrudnienie w Akademii wynosi 10 etatów (według stanu na dzień 4 lutego 2025 r.), natomiast zatrudnienie w Szkole – 89,60 etatu (według stanu na dzień 12 lipca 2024 r.), w tym 53,40 etatu – pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi oraz 36,20 etatu – nauczyciele akademicy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne	☐ demografia	☐ informatyzacja
☐ sytuacja i rozwój regionalny	☒ mienie państwowe	☐ zdrowie
☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☒ inne: szkolnictwo wyższe i nauka	

Omówienie wpływu	Zbycie części składników mienia państwowego, w które zostały wyposażone Akademia i Szkoła, w celu sfinansowania kosztów ich likwidacji. Zmniejszenie skali rozdrobnienia organizacyjnego sektora publicznego przez likwidację dwóch podmiotów publicznych. Zmniejszenie obowiązków ministra w związku z zakończeniem nadzoru nad oboma zlikwidowanymi podmiotami oraz związane z tym zmniejszenie zakresu zadań w urzędzie obsługującym ministra.
------------------	--

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Wykonanie przepisów projektowanej ustawy nastąpi z dniem ogłoszenia przez ministra w Monitorze Sądowym i Gospodarczym zakończenia likwidacji Akademii i zakończenia likwidacji Szkoły, a w konsekwencji utraty osobowości prawnej przez Akademię i Szkołę.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Z uwagi na przedmiot regulacji ewaluacja efektów projektu (w tym ocena funkcjonowania ustawy *ex-post*) nie jest zasadna. Celem projektu jest całkowita likwidacja obu instytucji. Jest to zarazem jedyny miernik skuteczności działań. Planowanie wielokryterialnego przeglądu późniejszych efektów (w tym kosztów i korzyści) nie ma zatem uzasadnienia.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Raport z konsultacji publicznych i opiniowania.

RAPORT Z KONSULTACJI PUBLICZNYCH I OPINIOWANIA

projektu ustawy o likwidacji Akademii Kopernikańskiej i Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika

Konsultacje publiczne i opiniowanie projektu ustawy trwały od dnia 18 lipca 2024 r. do dnia 17 września 2024 r. W ramach konsultacji publicznych i opiniowania projekt ustawy został skierowany do podmiotów wskazanych w pkt 5 oceny skutków regulacji oraz został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

W ramach konsultacji publicznych uwagę do projektu ustawy zgłosiła Polska Akademia Nauk. Omówienie uwagi wraz ze stanowiskiem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego znajduje się w tabeli stanowiącej załącznik nr 1 do niniejszego raportu.

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju oraz Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie” poinformowały o braku uwag, natomiast Narodowe Centrum Nauki oraz Towarzystwo Naukowe Warszawskie wyraziły swoje poparcie dla projektu ustawy, przekazując krytyczne stanowiska wyrażone przez nie w trakcie procedowania projektu ustawy o Akademii Kopernikańskiej.

W ramach opiniowania uwagi do projektu ustawy zgłosiły Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej oraz Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych. Omówienie uwag wraz ze stanowiskiem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego znajduje się w tabeli stanowiącej załącznik nr 2 do niniejszego raportu.

Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego pozytywnie zaopiniowała projekt ustawy, natomiast Komitet Polityki Naukowej, Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich i Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich poinformowały o braku uwag do projektu ustawy.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248 oraz z 2024 r. poz. 1535) projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Nauki. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem w trybie przepisów tej ustawy.

ZESTAWIENIE UWAG

DO PROJEKTU USTAWY O LIKWIDACJI AKADEMII KOPERNIKAŃSKIEJ I SZKOŁY GŁÓWNEJ MIKOŁAJA KOPERNIKA

UWAGI ZGŁOSZONE W RAMACH KONSULTACJI PUBLICZNYCH				
Lp.	Jednostka redakcyjna	Podmiot zgłaszający uwagę	Treść uwagi	Stanowisko Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
1	art. 11	Polska Akademia Nauk	Mienie Akademii Kopernikańskiej, po pokryciu kosztów likwidacji i zobowiązań względem wierzycieli, powinno stać się mieniem instytucji, które już obecnie realizują analogiczne zadania, tj. w zakresie Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika – mieniem wskazanych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki uczelni, w zakresie stypendiów i grantów – mieniem Narodowego Centrum Nauki, Narodowego Centrum Badań i Rozwoju lub Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, a w zakresie Akademii Kopernikańskiej – mieniem Skarbu Państwa. Polska Akademia Nauk proponuje, aby art. 11 otrzymał następujące brzmienie: „Art. 11. Mienie Akademii obejmujące własność i inne prawa majątkowe po spłaceniu zobowiązań staje się mieniem Skarbu Państwa albo mieniem jednostki samorządu terytorialnego – odpowiednio do źródła pochodzenia tego mienia. O przeznaczeniu mienia Skarbu Państwa decyduje minister, z uwzględnieniem potrzeb uczelni oraz Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, Narodowego Centrum Badań i Rozwoju i Narodowego Centrum Nauki realizujących analogiczne zadania do likwidowanej Akademii.”. Rozwiązanie to wynika bezpośrednio z uzasadnienia projektu ustawy, wskazującego powielające się funkcje i nieefektywność dublowanych działań. W związku z tym obecna propozycja, zawarta w projekcie, aby pozostałe po pokryciu kosztów likwidacji i zobowiązań mienie Akademii Kopernikańskiej, którego źródłem pochodzenia był Skarb Państwa, trafiło do dyspozycji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, wydaje się być nieefektywna i potencjalnie zmniejszająca i tak niewielkie środki przeznaczane na opisywane działania.	Uwaga nieuwzględniona Przepis art. 11 projektu ustawy zawiera rozwiązanie analogiczne do przyjętego w art. 36 ust. 17 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.) w odniesieniu do mienia likwidowanych uczelni publicznych. Planując przeznaczenie mienia Skarbu Państwa, którym w wyniku likwidacji stanie się mienie Akademii Kopernikańskiej po spłaceniu zobowiązań, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki będzie dążył do wspierania działań na rzecz doskonalenia jakości kształcenia i działalności naukowej. O konkretnym przeznaczeniu tego mienia zdecydują potrzeby podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki we wskazanym zakresie.

ZESTAWIENIE UWAG

DO PROJEKTU USTAWY O LIKWIDACJI AKADEMII KOPERNIKAŃSKIEJ I SZKOŁY GŁÓWNEJ MIKOŁAJA KOPERNIKA

UWAGI ZGŁOSZONE W RAMACH OPINIOWANIA				
Lp.	Jednostka redakcyjna	Podmiot zgłaszający uwagę	Treść uwagi	Stanowisko Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
2	Uwaga ogólna	Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej	Prokuratoria Generalna rekomenduje uzupełnienie projektu o wskazanie terminu, w jakim wierzyciele mogliby zgłaszać swoje roszczenia w związku z likwidacją Akademii Kopernikańskiej i Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika, oraz przyjęcie rozwiązania analogicznego jak w art. 287 § 1 Kodeksu spółek handlowych. Zgodnie z tym przepisem wierzyciele, którzy nie zgłosili swoich roszczeń we właściwym terminie ani nie byli znani, mogą żądać zaspokojenia swoich należności z majątku jeszcze niepodzielonego. Takie rozwiązania mogą usprawnić proces likwidacji i ograniczyć związane z nim ryzyka.	Uwaga uwzględniona W ogłoszeniu o otwarciu likwidacji Akademii Kopernikańskiej i Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika, które zgodnie z art. 6 pkt 1 projektu ustawy zostanie zamieszczone przez likwidatora w Monitorze Sądowym i Gospodarczym, znajdzie się informacja o terminie na zgłaszanie przez wierzycieli roszczeń wobec obu tych jednostek. Termin ten powinien być wyznaczony przez likwidatora w taki sposób, aby umożliwił przygotowanie planu przychodów i kosztów związanych z likwidacją oraz przedstawienie go do zatwierdzenia ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego i nauki w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy – zgodnie z art. 6 pkt 2 projektu ustawy. W projekcie ustawy zostanie wprowadzone rozwiązanie analogiczne jak w art. 287 § 1 Kodeksu spółek handlowych.
3	art. 10	Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych	W ocenie OPZZ zaproponowana przez projektodawcę figura prawna skutkująca ustaniem stosunku pracy jest wadliwie skonstruowana, zatem pod adresem ww. przepisu należy sformułować następujące uwagi: Na wstępie należy podkreślić, że projektodawca posługuje się pojęciem, które nie występuje w Kodeksie pracy. Kodeks pracy w Rozdziale II Oddział 7 w istocie zawiera konstrukcję wygaśnięcia, ale dotyczy to wygaśnięcia umowy o pracę, a nie stosunku pracy. W tej sytuacji projektowany przepis art. 10 narusza standardy tworzenia prawa wyrażone w Obwieszczeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 lutego 2016 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie „Zasad techniki prawodawczej”. W ocenie OPZZ projektodawca wadliwie zastosował wygaśnięcie jako jeden ze sposobów ustania umowy o pracę. Wygaśnięcie umowy jest konstrukcją nadzwyczajną, która dochodzi do skutku w wyniku zdarzeń prawnych oddziałujących na stosunek zobowiązaniowy	Uwaga wyjaśniona Do pracowników Akademii i pracowników Szkoły będą miały zastosowanie ogólne zasady dotyczące zwolnień grupowych, tj. przepisy ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. z 2024 r. poz. 61 i 1871).

			zachodzący pomiędzy pracodawcą i pracownikiem. W art. 63 Kodeksu pracy ustawodawca wprowadza delegację ustawową poprzez zwrot „oraz w przepisach szczególnych”. Sam fakt wskazania w przepisie skutku w postaci wygaśnięcia umowy w następstwie zaniechania przez pracodawcę czynności prawem przewidzianych nie może być kwalifikowany w kategoriach konstrukcji wygaśnięcia. Takie stanowisko wielokrotnie prezentowano w orzecznictwie. W wyroku z 2 sierpnia 2020 r., II PK 4/19 (LEX nr 3071522) Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że <i>do wygaśnięcia umowy o pracę dochodzi – w prawie pracy – tylko wówczas, gdy jest to skutkiem zdarzenia prawnego innego niż czynność prawna. Skoro wygaśnięcie nie może nastąpić na skutek czynności prawnej, to tak samo nie może nastąpić przez powstrzymanie się od dokonania czynności prawnej (przedłożenia nowych warunków pracy i płacy). Wygaśnięcie stosunku pracy w takich okolicznościach stanowi swoistą „maskaradę” i zakamuflowane rozwiązanie umowy o pracę z przyczyn niedotyczących pracownika. Podobną „maskaradę” proponuje projektodawca. Przepisy prawa pracy znają bowiem konstrukcje prawne, które należy zastosować w przypadku likwidacji pracodawcy. Nie bez powodu ustawodawca zawarł w nich konkretne uprawnienia dla pracowników np. prawo do odprawy. Próba ich obejścia jest pozbawieniem pracowników należnych im uprawnień, co w praktyce jest sprzeczne z ogólnymi zasadami prawa pracy, ale także z Konstytucją RP.</i> <i>W ocenie OPZZ projektodawca kosztem pracowników stara się zaoszczędzić środki, które w przypadku zwolnień z przyczyn niedotyczących pracodawcy, tj. likwidacji należałoby wypłacić pracownikom. Trzeba jednak zwrócić uwagę, że podobne działania były już podejmowane w przeszłości, przy czym sądy nie odmawiały pracownikom ochrony. W wyroku z 9 lipca 2020 r., III PK 31/19 (LEX nr 3084207) Sąd Najwyższy zauważył, że przewidziana w art. 170 ustawy wprowadzającej KAS konstrukcja wygaśnięcia stosunku pracy odbiega od przyjmowanej powszechnie w prawie pracy konstrukcji wygaśnięcia jako skutku zdarzeń prawnych niezależnych od woli stron. Wygaśnięcie stosunków pracy następowało co prawda wskutek upływu czasu, ale było uzależnione wyłącznie od woli pracodawcy co do przedstawienia danemu pracownikowi propozycji dalszego zatrudnienia. To właśnie brak propozycji dalszego zatrudnienia stanowił więc rzeczywistą przyczynę wygaśnięcia stosunku pracy. Brak ten był zaś wynikiem decyzji pracodawcy, ukierunkowanej na wywołanie określonego skutku prawnego, analogicznie do oświadczenia woli zmierzającego do rozwiązania stosunku pracy. Upodabnia to instytucję wygaśnięcia stosunków pracy z art. 170 ustawy wprowadzającej KAS do rozwiązania</i>	
--	--	--	---	--

			<i>stosunku pracy z przyczyn nie dotyczących pracownika. To z kolei nakazuje sądowi pracy badanie, jakie czynniki zdecydowały o tym, że jedni pracownicy otrzymali propozycję dalszego zatrudniania a inni takiej propozycji nie otrzymali. Jednocześnie Sąd Najwyższy potwierdził, że pozwana izba administracji skarbowej nie miała obowiązku przedstawienia pracownikowi propozycji dalszego zatrudnienia, ale musiała wyjaśnić mu kryteria, którymi kierowała się, podejmując decyzję o nieprzedstawieniu takiej propozycji, gdy skutkiem tej decyzji było wygaśnięcie stosunku pracy.</i> Mając powyższe na względzie treść przywołanego judykatu świadczy o tym, że pracownicy względem których zostanie zastosowany art. 10 projektowanej ustawy w części dot. „wygaśnięcia stosunku pracy” nabędą uprawnienie do kontroli sądowej, co w praktyce przedłoży się na prawo dochodzenia zasadnych roszczeń pochodzących z budżetu państwa. Zatem wadliwie wdrożona konstrukcja wygaśnięcia, a także brak obiektywnych kryteriów doboru uzasadni roszczenia pracowników.	
4	art. 12	Prokuratura Generalna Rzeczypospolitej Polskiej	Prokuratura Generalna proponuje rozważenie treści art. 12 projektu pod kątem innych możliwych rozwiązań dotyczących umów zawartych zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy o Akademii Kopernikańskiej. Ingerencja ustawodawcy w treść umów zawartych zgodnie z przepisami ustawowymi obowiązującymi w dacie zawierania, jest dopuszczalna, o ile jest uzasadniona w kontekście proporcjonalności tej ingerencji do celu, jaki ustawodawca zamierza osiągnąć. Dlatego, w szczególności w odniesieniu do umów grantowych, warto ocenić możliwość i potrzebę ich kontynuacji, biorąc pod uwagę przede wszystkim przedmiot i cel projektów objętych tymi umowami, poziom środków publicznych dotychczas wydatkowanych w związku z ich realizacją i merytoryczną ocenę efektywności wykorzystania tych środków. Stworzenie mechanizmu pozwalającego na dokończenie projektów, których stan zaawansowania, poziom realizacji i oczekiwany efekt uzasadnia kontynuację umów, pozwoli zminimalizować ryzyko roszczeń beneficjentów tych umów wobec Skarbu Państwa.	Uwaga wyjaśniona Akademia – bez zabezpieczenia odpowiednich środków finansowych – podpisała wyłącznie dwie umowy grantowe z następującymi podmiotami: 1) Centrum Astronomicznym im. Mikołaja Kopernika Polskiej Akademii Nauk (14.02.2024 r.) o wartości 980 000 zł; 2) Uniwersytetem Jana Kochanowskiego w Kielcach (20.02.2024 r.) o wartości 700 000 zł. W projektach objętych powyższymi umowami nie zostały podjęte działania w żadnym zakresie z uwagi na zmniejszenie planu finansowego Akademii na 2024 r. Dotacja celowa dla Akademii (środki na zadania merytoryczne) została ograniczona z poziomu 9 704 000 zł do 500 000 zł (z przeznaczeniem na przyznanie jednej Nagrody Kopernikańskiej o wartości 500 000 zł). W związku z powyższym Akademia nie posiada w planie finansowym środków finansowych na sfinansowanie umów grantowych. W efekcie żadne środki nie zostały wypłacone grantobiorcom. Z uwagi na nieprzystąpienie do realizacji omawianych umów istnieje prawdopodobieństwo, że umowy te zostaną rozwiązane na wniosek Akademii albo grantobiorców przed rozpoczęciem likwidacji. Pozwoliłoby to grantobiorcom uzyskać dofinansowanie w ramach konkursów organizowanych przez innych grantodawców. Zgodnie z przyjętymi praktykami nie jest bowiem możliwe ubieganie się w ramach konkursu o finansowanie projektu, który otrzymał finansowanie w innym konkursie. Z kolei rozwiązanie umowy przez Akademię pozwoliłoby wycofać się ze zobowiązań, które nie mogą zostać zrealizowane.

				W przypadku niepodjęcia działań zmierzających do rozwiązania tych umów przez strony, wygasną one z dniem wejścia w życie ustawy – zgodnie z art. 12 ust. 1 projektu ustawy. W świetle powyższego należy uznać, że przepis ten zawiera rozwiązanie adekwatne do istniejącego problemu.
--	--	--	--	--